

АНОТАЦІЇ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

О. А. Броварська „Йдемо, утверджуючи себе, як народ...” : націософські пошуки сучасної публіцистики у контексті національно-патріотичного виховання молоді (на матеріалі роману-есе Богдана Теленка „Коли засурмить Сьомий Ангел”)

У статті пропонується аналіз націософських пошуків Богдана Теленка у контексті національно-патріотичного виховання молоді. Підкреслюється, що у публіцистичному осмисленні сучасності автор використовує історичні ретроспективи. Тематична парадигма націософських пошуків і тверджень автора супроводжуються біблійним матеріалом, охоплює ряд спірних питань щодо походження російського та українського народів, геополітичних окреслень, складників генетичного коду української нації та ін.

Ключові слова: публіцистика, національне виховання, стиль, образ, поетика, рецепція, концептуальність, знаковість.

Є. В. Геделевич „Методичні особливості вивчення теорії ймовірностей та математичної статистики в курсі шкільної математики”

У статті автором наведено необхідність вивчення курсу математики з новою змістовою лінією „Елементи комбінаторики, статистики та теорії ймовірностей”, проведено аналіз дотримання наступності у розвитку змісту та обсягу поняття ймовірності випадкової події, а також сформовано рекомендації щодо формування змісту в методичних посібниках та підручниках з математики згідно сучасними вимогами.

Ключові слова: математичні знання, стохастика, освітній стандарт, диференціації навчання, математичні здібності, статистико-ймовірнісна компетентність, ймовірність, математична статистика, комбінаторний підхід.

С. А. Дразниця, О. М. Дразниця „Дуальне навчання, як інтерактивна форма організації навчального процесу”

На основі узагальнених висновків проведеного дослідження та вивчення закордонного досвіду автори конкретизували суть і завдання дуальної освіти, визначили її переваги та недоліки, а також коло проблем і перешкод, що уповільнюють процес її запровадження. Також авторами запропоновано структурну модель вітчизняної системи дуальної професійної освіти.

Ключові слова: дуальне навчання, професійна освіта, складові професійної освіти.

Л. М. Курняк „Екологічна освіта в контексті формування особистості”

Розкривається сутність поняття „екологічна культура” та обґрунтовується важливість її формування задля майбутнього нашої планети. Аналізується сучасний стан та особливості формування екологічної культури студентської молоді в Україні в період становлення ринкових відносин. Доведено, що у ціннісному значенні „екологічна культура” займає провідне місце в структурі соціокультурних орієнтацій сучасної студентської молоді, яка прагне підпорядкувати її формуванню всі наявні та перспективні можливості навчально-виховного процесу та позанавчальних технологій.

Ключові слова: екологічна ситуація, екологічна освіта, психолого-педагогічні основи екологічних знань.

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

В. С. Бастричев „Деякі аспекти розвитку вищої освіти України у світлі Болонського процесу”

Україна є учасником Болонської декларації і активно впроваджує у вищу освіту рекомендації угоди. Болонські документи визначили пріоритети розвитку вищої освіти на 2010–2020 рр., до них належать і такі, як якість освіти та стратегія навчання впродовж життя людини. В статті аналізується одна із складових стратегії навчання впродовж життя, яка сприяє її успішному вирішенню, а саме самостійна робота студента (СРС). Розглядається сучасний зміст СРС, її функції, особливості при кредитно-модульній системі організації навчального процесу. На передній план вища школа висуває вимогу щодо формування у особистості постійного стійкого бажання та вміння до саморозвитку і самоосвіти. Вища школа розглядає особистість як абсолютну цінність, джерело суспільного прогресу. В той же час, успішне рішення такого завдання передбачає пошук шляхів поліпшення ефективності

самостійної діяльності студентів, у перегляді підходів до її організації та формування у особистості навичок та вмінь ефективного навчання, формування здібностей до саморозвитку, самоосвіти, творчому застосуванню отриманих знань у процесі самореалізації професійної діяльності впродовж життя.

Ключові слова: Болонський процес, навчання впродовж життя, самостійна робота, саморозвиток студента, функції СРС, кредитно-модульна система організації навчального процесу.

Бондар В. С. „Професіоналізм як сукупність критеріїв відповідності майбутніх психологів”

У статті проаналізовано теоретичні основи дослідження критеріїв професіоналізму психологів та проведений психологічний аналіз різноманітних поглядів на зміст поняття спрямованості і визначення її статусу в структурі особистості.

Ключові слова: професіоналізм, психолог, критерій сформованості професіоналізму.

С. В. Константінова, С. А. Константінов „Оптимізація циклу суспільних та гуманітарних дисциплін у вищих навчальних закладах: аналіз зарубіжного досвіду”

У статті досліджено проблему оптимізації циклу соціально-гуманітарних дисциплін у вищій освіті, здійснено аналіз науково-педагогічних досягнень; досліджено об'єктивні і суб'єктивні передумови оптимізації дисциплін соціально-гуманітарного циклу у ВНЗ; обґрунтовано пропозиції щодо оптимізації дисциплін соціально-гуманітарного циклу у ВНЗ.

Ключові слова: оптимізація, соціально-гуманітарні дисципліни відновлення, трансформація, досягнення, взаємодія, компетентність.

Л. С. Кравчук, Н. О. Островська, М. В. Кравчук „Рухова активність як запорука розумової працездатності студентів у навчальній діяльності”

Рухова активність є важливим, фундаментальним чинником формування, збереження, зміцнення здоров'я людини, особливо в дитячому, підлітковому та юнацькому віці. Це провідна умова ефективності розумової працездатності студентів у навчальній діяльності, тому що тривалі розумові перевантаження у поєднанні з гіподинамією призводять до зниження фізичних і психічних можливостей студентів, перевтоми, що свідчить про розвиток захворювань у молодому віці. Своєчасна реабілітація розумової працездатності, дозоване навчальне навантаження тренують організм, сприяють формуванню сили спрямованості кореляційних зв'язків психолого-фізіологічних показників розумової працездатності, які забезпечують мінімальні витрати функціональних резервів організму при заданій інтенсивності навчальної діяльності.

Ключові слова: рухова активність, розумова працездатність, студенти, навчальне навантаження, навчальна діяльність.

В. В. Крупа „Значення знань теорії та практики навчання основ здоров'я у підготовці фахівців фізичної реабілітації”

Визначення сутності та змісту навчання і формування професійної готовності та компетентності майбутніх фахівців фізичної реабілітації в процесі вивчення теорії, практики й методики викладання основ здорового способу життя. У статті розглянуті та визначені сутність і зміст формування професійної готовності майбутніх фахівців фізичної реабілітації. Уточнено мету та завдання курсу основ здорового способу життя. Розглянуті основні складові навчального процесу по формування у студентів основ здорового способу життя. Визначені основні риси компетентнісного підходу до підготовки фахівців фізичної реабілітації.

Ключові слова: професійна компетентність, фахівець фізичної реабілітації, освіта, студент, компетентність, компетенції, професійні якості, здоровий спосіб життя, методика.

О. А. Новікова „Професіоналізм викладача ВНЗ в педагогічній діяльності”

У статті розглянуто сучасні підходи до визначення структури педагогічної діяльності; розкрито сутність поняття „педагогічна діяльність”; визначено структурні компоненти професійної діяльності викладача вищого навчального закладу та розкрито їх зміст.

Ключові слова: професійна діяльність викладача, структура, функції, компоненти.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТЬОГО ПРОСТОРУ

О. О. Добровіцька „Виховний вплив інклюзивного навчального середовища на майбутнього фахівця соціальної сфери”

В статті розглянуто формування толерантності майбутнього фахівця соціальної сфери за допомогою інклюзивного середовища ВНЗ, а також значення толерантності як змістовної частини

професійної компетентності майбутнього фахівця. Розглянуто поняття толерантність та інклюзивне середовище.

Ключові слова: інклюзивне середовище, толерантність, майбутній фахівець соціальної сфери, виховання.

Л. В. Калмикова **„Взаємообумовленість звуковимови та емоційно-психічних станів і особистості”**

У статті розглядається проблема емоційно-психічних станів особистості з особливостями звуковимови. На основі проведеного теоретичного аналізу та емпіричного дослідження виділяються особливості звуковимови респондентів у різних емоційно-психічних станах, а також залежність емоційно-психічного стану від особливостей мовлення особистості.

Ключові слова: емоції, емоційно-психічні стани, мовлення, звуковимова, особливості звуковимови.

В. Е. Левицький **„До питання про формування основних якостей читання в учнів молодших класів з порушеним інтелектом”**

Стаття містить результати теоретико-практичного вивчення окремих аспектів спеціальної методики читання, що пов'язані з формуванням якостей читання (правильність, виразність, швидкість, свідомість) в учнів з порушеним інтелектом молодшого шкільного віку. На основі аналізу та узагальнення практики з формування читання учнів молодших класів спеціальної школи частково описані труднощі в дітей на уроках читання та відповідні умови для їх можливого запобігання; висловлено ряд методичних рекомендацій для покращення ефективності формування навички читання.

Ключові слова: методика читання, якості читання, техніка читання, урок, вправи, інтонація, зміст, помилки, розуміння.

Н. В. Максименко **„Особливості застосування педагогічного забезпечення формування основ безпеки життєдіяльності учнів молодших класів з порушеним інтелектом у позакласній виховній роботі”**

У статті розглянуто обґрунтування та окремі якісні результати застосування педагогічного забезпечення формування основ безпеки життєдіяльності в молодших класах спеціальної школи, описано методику у контексті корекційно-виховної роботи з учнями з порушеннями інтелекту. Такій меті слугувало застосування спеціально розробленого педагогічного забезпечення виховного впливу, яке включало методи: формування свідомості; безпечної поведінки; стимулювання; контролю за реалізацією.

Ключові слова: учні з порушеним інтелектом, основи безпеки життєдіяльності, педагогічне забезпечення, методи, корекційно-виховна робота, спеціальна школа.

М. Є. Чайковський **„Педагогічні технології соціально-педагогічної роботи зі студентами з інвалідністю”**

У статті автором представлено та науково обґрунтовано теоретико-методичні засади соціально-педагогічної роботи з молоддю з інвалідністю в умовах інклюзивного освітнього простору вищого навчального закладу. Проаналізовано проблему соціально-педагогічної роботи з молоддю з інвалідністю; обґрунтовано педагогічні технології соціально-педагогічної роботи з молоддю з інвалідністю в умовах інклюзивного освітнього простору вищого навчального закладу.

Ключові слова: соціально-педагогічна робота, молодь з особливими потребами, інклюзивна освіта, інклюзивний освітній простір, інклюзивна компетентність, педагогічні технології соціально-педагогічної роботи, форми та методи соціально-педагогічної роботи.

А. А. Якименко **„Нормативно-правові проблеми регулювання інтеграції осіб з інвалідністю у вищому навчальному закладі”**

У статті розглянуті проблеми нормативно-правового регулювання різних типів інтеграції осіб, зокрема студентів вищих навчальних закладів, з інвалідністю. Розуміння необхідності нових підходів до організації інклюзивного навчання та правового регулювання інтеграції є загальнодержавною проблемою. Це зумовлено складними процесами, трансформаціями, які відбуваються в правовому, економічному, освітньому, культурному середовищах держави та пов'язано із суттєвими проблемами виховання особистості та здобуття вищої освіти. Використання комплексного підходу до дослідження проблемних аспектів у правовому регулюванні різних типів інтеграції дозволило виявити прогалини у правовому забезпеченні регулювання інклюзивної освіти.

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзія, безбар'єрність, інтеграція, особи з інвалідністю, реабілітація.

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

О. С. Ковтун, С. С. Баранова „**Специфіка аналізу візуальної інформації в дослідженнях соціальної комунікації**”

У статті розглянуто особливості візуальних джерел інформації в соціальній комунікації. Розкрито способи їх ідентифікації, а також взаємозв'язок візуальної інформації із культурним та соціальним контекстом. Розкрито евристичний потенціал методу контент-аналізу у дослідженнях візуальної комунікації.

Ключові слова: контент-аналіз, візуальна інформація, візуальний документ, візуальні джерела, соціальна комунікація.

О. О. Корабльова „**Формування толерантності в контексті профілактики мобінгу в малих групах школярів підліткового віку**”

Метою статті є обґрунтування розвитку толерантного ставлення до своїх однолітків в середовищі школярів підліткового віку в контексті формування соціально-педагогічної умови профілактики мобінгу: усвідомлення підлітками цінності іншої особистості.

У статті описано шляхи реалізації соціально-педагогічної умови, проаналізовано заходи, які здійснені з метою її забезпечення; детально проаналізовано поняття толерантності; сформульовано завдання тренінгу толерантності.

Ключові слова: толерантність, профілактика, мобінг, тренінг толерантності, соціально-педагогічна умова.

Т. О. Логвиненко, О. Б. Логвиненко „**Особливості соціальної роботи та сучасних соціально-педагогічних технологій у скандинавських країнах**”

У статті розглядаються сучасні підходи до реалізації соціальної політики у таких високорозвинутих скандинавських країнах „загального добробуту”, як Данія, Норвегія, Швеція. Аналізується законодавство з питань соціальної політики, напрями її реалізації, подається характеристика сучасних соціально-педагогічних технологій, які використовуються в соціальній роботі з різними категоріями і групами клієнтів, зокрема з дітьми та молоддю.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна робота, соціально-педагогічна діяльність, соціально-педагогічні технології.

В. І. Мисько „**Технології соціально-виховної роботи в Будинку Сиріт Януша Корчак**”

У статті охарактеризовано особливості діяльності Будинку Сиріт у Варшаві початку ХХ століття, яким керував видатний польський педагог Януш Корчак, проаналізовано ряд соціально-виховних технологій, які втілювалися педагогом в контексті реалізації авторської системи виховання та новаторської концепції дитиноцентризму, описано умови та можливості виховуючої атмосфери сиротинця, створені задля основної мети – виховання щасливої людини.

Ключові слова: технології соціально-виховної роботи, дитиноцентризм, опіка, плебісцит, здоров'я, соціальне виховання.

Ю. М. Нагорний „**Трансформація національної свідомості українців у системі сімейно-побутового виховання**”

На конкретному емпіричному матеріалі соціокультурної розвідки розглядається проблема трансформації національної свідомості в сучасній системі сімейно-побутового виховання підростаючих поколінь сільської Слобожанщини. В процесі системного аналізу виявляються соціально-демографічні фактори, що обумовлюють домінування тих чи інших цінностей національної культури як суттєвих засад формування національної свідомості як у дітей і підлітків, так і серед їхніх батьків.

Ключові слова: національна свідомість соціальних суб'єктів, сімейно-побутове виховання, цінності національної культури, спілкування як основний засіб соціального виховання в сільській родині.

О. Ю. Новікова „**Реалізація педагогічних умов соціальної адаптації людей похилого віку до інформаційного суспільства в процесі соціально-педагогічної роботи**”

У статті автором наведено засоби, форми і методи соціально-педагогічної роботи щодо впровадження педагогічних умов соціальної адаптації людей похилого віку в стаціонарних закладах соціального обслуговування до інформаційного суспільства. На індивідуально-особистісному рівні – реалізація культурно-просвітницького проекту „Університет третього віку” з використанням групових та індивідуальних занять, інтерактивних тренувальних вправ, ігор, тренінгів, екскурсій, майстер-класів, організації роботи дискусійних клубів. На внутрішньоорганізаційному рівні – організація анімаційно-дозвілєвої діяльності, а саме фестивалі, конкурси, застосування техніки арттерапії; флешмоби.

На зовнішньосоціальному рівні – впровадження технології міжпоколінної взаємодії, профілактично-оздоровчої програми.

Ключові слова: педагогічні умови, люди похилого віку, інформаційне суспільство, стаціонарні заклади соціального обслуговування, соціальна адаптація, соціально-педагогічна робота, університет третього віку.

А. О. Рижанова „**Формування соціальної довіри: соціально-педагогічний аспект**”

Обґрунтовується сутність соціальної довіри із соціально-педагогічної точки зору, аналізуються її різновиди для розвитку соціальності індивіда, пропонуються напрями формування соціально-виховними засобами, інтегруючи виховний потенціал мистецтва, ЗМІ, закладів культури, вітчизняного волонтерського руху, соціальної реклами, віртуального соціального простору, громадських об'єднань, творчої ініціативи молоді.

Ключові слова: соціальна довіра, формування соціальної довіри, соціально-педагогічний аспект, напрями соціального виховання довіри.

Г. І. Слозанська, Н. М. Горішна „**Діяльність фахівця із соціальної роботи з надання соціальних послуг населенню у територіальній громаді**”

У статті авторами проаналізовано нормативно-правове забезпечення професійної діяльності фахівця із соціальної роботи в умовах об'єднаної територіальної громади. Висвітлено основні аспекти правового регулювання надання соціальних послуг громадянам на рівні об'єднаної територіальної громади як первинного суб'єкта органу державної влади, який діє на місцевому рівні.

Ключові слова: фахівець із соціальної роботи, нормативно-правове забезпечення, об'єднана територіальна громада, соціальні послуги, соціальний захист.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ

Т. В. Барабаш, Н. В. Волинець „**Аналіз психологічної готовності військовослужбовців ЗСУ до виконання поставлених завдань**”

В статті представлено результати емпіричного дослідження психологічної готовності військовослужбовців ЗСУ до виконання поставлених завдань, описано результати кореляційного аналізу складових психологічної готовності військовослужбовців ЗСУ.

Ключові слова: психологічна готовність, копінг-стратегії, опірність стресу, вольова організація особистості.

Л. Г. Борецька, С. М. Кондратюк „**Специфіка психологічної реабілітації учасників бойових дій**”

У статті розкрито специфіку психологічної реабілітації учасників бойових дій на основі аналізу підходів до розуміння психотравми. З'ясовано поняття „бойова психічна травма” та „посттравматичний синдром”. Розглянуто етапність здійснення психологічної реабілітації з інвалідами і пораненими. Виділено мету, завдання, форму, принципи реабілітації військовослужбовців Збройних Сил України, які брали участь в антитерористичній операції.

Ключові слова: учасники бойових дій, соціально-психологічна реабілітація, психотравма.

І. Ю. Германський, С. М. Кондратюк „**Теоретичні підходи до розуміння сутності життєстійкості особистості**”

У статті розглянуто різні підходи до розуміння сутності поняття життєстійкості особистості у вітчизняній та зарубіжній психологічній науці. Показано, що життєстійка особистість здатна долати життєві труднощі залежно від складності ситуації, знань про способи боротьби з труднощами, індивідуального життєвого досвіду.

Ключові слова: життєстійкість, життєздатність, стресостійкість, особистісна життєстійкість, рівні життєстійкості.

Л. А. Горуха, А. П. Фрадинська „**Самопрезентація як засіб створення позитивного іміджу особистості**”

У статті здійснений теоретичний аналіз проблеми самопрезентації як вияву особистісної сутності людини. В основу самопрезентації закладено прагнення суб'єкта показати себе з позитивного боку та створити певний бажаний імідж, тобто систему зовнішніх характеристик певної людини, що підкреслюють неповторність особистості та завжди відображають її індивідуальність.

Ключові слова: самопрезентація, імідж особистості, неповторність, індивідуальність.

Є. О. Діденко, С. М. Кондратюк „**Гендерні особливості емоційного інтелекту особистості**”

В статті здійснено теоретичний аналіз проблеми розкриття емоційного інтелекту. Описано різні підходи науковців до тлумачення емоційного інтелекту. Вивчено гендерні особливості емоційного інтелекту. Зазначається, що формування і закріплення гендерних відмінностей у емоційному інтелекті великою мірою залежить від соціальних стереотипів, культурних норм та рольових очікувань.

Ключові слова: емоції, інтелект, емоційний інтелект, гендер.

Ю. О. Луцкевич „**Ідентифікація, емпатія, рефлексія як ознаки комунікативної компетентності**”

У статті здійснено теоретичний аналіз основних підходів до розуміння феномена комунікації, комунікативної компетентності та впливу процесів ідентифікації, емпатії, рефлексії на її рівень.

Установлено, що теорію комунікації та комунікативної компетентності в останні роки активно розробляють у трьох напрямках: інформаційному, лінгвістичному та діяльнісному. Окрім цього, рівень ідентифікації, емпатії і рефлексії є факторами, які визначають рівень комунікативної компетентності.

Ключові слова: комунікація, комунікативна компетентність, ідентифікація, емпатія, рефлексія.

А. П. Маримонська, Н. В. Волинець „**Особливості діяльності психолога з посттравматичними стресами**”

В статті розглядаються особливості діяльності психолога з посттравматичними стресами, зокрема працівників ОВС та військовослужбовці в Збройних сил України (ЗСУ).

Ключові слова: психологічні особливості, стресових ситуацій, посттравматичний стресовий розлад (ПТСР), військовослужбовці, травматичний досвід, травматичний стрес.

В. В. Міщенко, С. М. Кондратюк „**Формування ціннісно-сислової сфери особистості студентської молоді**”

У статті розглянуто ціннісно-сислову сферу (ціннісні орієнтації та особистісні смисли), яка виступає складовою спрямованості особистості. Зазначається, що теоретичною основою дослідження проблеми ціннісно-сислової сфери особистості виступають праці вчених, в яких розкривається поняття „смысл”, „цінності”, „ціннісні орієнтації”, „смысловиттєві орієнтації” та ряд суміжних категорій. Вказується на значущість формування ціннісно-сислової сфери особистості під час навчально-професійної діяльності.

Ключові слова: смысл, цінності, ціннісні орієнтації, смысловиттєві орієнтації, ціннісно-сислова сфера.

Л. І. Панчук, Н. В. Волинець „**Особливості психічних станів ВІЛ-інфікованих осіб**”

В статті представлено результати емпіричного дослідження психічних станів ВІЛ-інфікованих осіб. Описано гендерні особливості психічних станів ВІЛ-інфікованих осіб віком 23-47 років, які перебувають на обліку Хмельницького обласного відділення ВБО „Всеукраїнська мережа людей, які живуть з ВІЛ/СНІД”.

Ключові слова: психічний стан, ВІЛ-інфіковані особи, депресія, тривожність, фрустрація, агресивність.

В. В. Прит, А. П. Фрадинська „**Особливості розвитку креативності у дітей молодшого шкільного віку**”

У статті здійснений теоретичний аналіз проблеми розвитку креативності у дітей молодшого шкільного віку. Встановлено, що рівень креативності у цьому віці залежить від тих навичок, яких дитина у дошкільному віці набула під час ігор, у спілкуванні з оточуючими, продуктивних видах діяльності. Окрім цього, розвиток креативного мислення у молодших школярів цілком залежить від особливостей дитячої творчості та засобів вирішення важливих завдань.

Ключові слова: молодші школярі, креативність, креативне мислення, дитяча творчість.

О. О. Птіцин, Н. В. Волинець „**Психологічна безпека особистості в умовах соціально-політичної нестабільності**”

В статті розглядається вплив явища соціальної депривації особистості в умовах військового конфлікту на стан психологічної безпеки військовослужбовця, його готовність до виконання службових обов'язків, бойових завдань в умовах соціальної депривації.

Ключові слова: психологічна безпека, бойові дії, депривація, соціальна депривація, готовність до виконання завдань.

С. М. Стоянова, Л. В. Левицька „**Роль фольклору у психологічному розвитку дітей дошкільного віку**”

У статті теоретично проаналізовано роль фольклору у психологічному розвитку дітей дошкільного віку. Зауважено на значущості дитячих фольклорних текстів у вихованні та загальному

розвитку дошкільника: у збагаченні його соціального досвіду та знань щодо людських стосунків, формуванні кращих рис характеру, розвитку творчих здібностей засобами мови казок, загадок, скоромовок.

Ключові слова: фольклор, діти дошкільного віку, казки, загадки, скоромовки.

О. О. Франчук, Л. В. Левицька **„Психологічні особливості насильницької поведінки в міжособистісних стосунках”**

У статті представлені психологічні особливості насильницької поведінки в міжособистісних стосунках. Описуються різні форми (фізичне, психологічне, економічне, сексуальне) і способи реалізації міжособистісного насильства. Розглядаються ознаки насильницьких дій над дітьми. Аналізуються чинники насильницької поведінки. Описуються психологічні риси характеру кривдника та жертви.

Ключові слова: фізичне насилля, економічне насилля, сексуальне насилля, психологічне насилля, чинники насильницької поведінки.

О. В. Юртаєв, А. П. Фрадинська **„Особливості професійної підготовки військовослужбовців до дій в умовах бою”**

У статті теоретично проаналізовано проблему професійної підготовки військовослужбовців до дій в умовах бою. Специфіка зазначеної психологічної підготовки полягає в тому, що вона є складовою кожного заходу, доповнюючи його зміст необхідними засобами. Це є доцільним при забезпеченні безперервності процесу формування у військовослужбовців психологічної готовності до бойових дій.

Ключові слова: професійна підготовка, військовослужбовці, психологічна стійкість, умови бою.